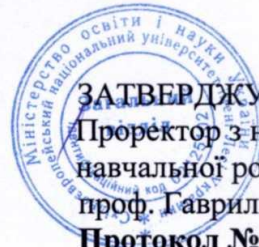

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра філології та методики початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 3 від 15.11. 2017 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

«Навчально-виховна педагогічна практика»

підготовки бакалавра

спеціальності 01 Освіта

013 Початкова освіта

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Навчально-виховна педагогічна практика» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньою програмою Початкова освіта

Розробник: доцент, кандидат педагогічних наук Вітюк В. В.

Рецензент: доцент кафедри методики викладання і культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету, кандидат педагогічних наук Павлюк Н. П.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філології та методики початкової освіти протокол № 1 від 05.09.2017 р.

Завідувач кафедри

Данилюк О. К.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи протокол № 1 від 05.09.2017 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету педагогічної освіти
та соціальної роботи

Антонюк В. З.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Вітюк В. В., 2017 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра філології та методики початкової освіти

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна
		Рік навчання 3
Кількість годин/кредитів 90/3 ІНДЗ: немає	Спеціальність 013 Початкова освіта Освітня програма Початкова освіта Освітній ступінь магістр	Семестр 5
		Лекції -
		Практичні (семінарські) -
		Лабораторні -
		Індивідуальні -
		Самостійна робота 82 год.
		Консультації 8 год.
		Форми контролю залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчально-виховна педагогічна практика є важливою соціально-психологічною умовою та невід’ємним складником професійно-практичної підготовки фахівця педагогічного вишу. Вона відіграє системоутворювальну роль у розвитку творчої особистості майбутнього спеціаліста, забезпечує взаємодію теоретичних знань та практичних умінь, сприяє формуванню фахових якостей учителя початкових класів та допомагає у професійному самовизначенні студентів.

Мета навчально-виховної педагогічної практики – удосконалення професійно-педагогічних знань, умінь і навичок студентів, здобутих у процесі навчання в університеті, підготовка студентів до виконання посадових обов’язків учителя початкових класів.

Основні завдання практики:

- ознайомити із сучасним станом навчально-виховної роботи початкової школи, передовим педагогічним досвідом, інноваційно-педагогічними проектами школи;

- навчитись цілеспрямовано спостерігати навчальну і виховну діяльність учителів початкових класів, ґрунтовно аналізувати їх діяльність;

- стимулювати інтерес студентів до розвитку своїх педагогічних здібностей, виховувати любов до педагогічної професії, формувати психологічну готовність до роботи у початковій школі;

- мотивувати студентів до прагнення здобути максимально можливі результати у процесі використання інноваційних технологій навчання, до бажання самостійно проводити уроки та виховні заходи у початковій школі;

- формувати уміння й навички психологічного вивчення особистості учнів, їх пізнавальних інтересів, взаємин у колективі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, а також здійснювати індивідуальну виховну роботу з учнями;

У процесі проходження практики студенти знайомляться з навчально-виховним закладом: бесіда з адміністрацією, вчителями початкових класів; огляд навчально-матеріальної бази школи, знайомство з кабінетами, їх обладнанням та оформленням; аналіз документації, плану виховної роботи класу, учнівської організації, тематичних і поурочних планів учителів-класоводів; самостійне проведення пробних і залікових уроків з навчальних предметів початкової школи; вивчення окремих учнів і колективу класу та складання психолого-педагогічної характеристики; складання звіту і подання його в письмовій формі керівникові педагогічної практики.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Для успішного проходження навчально-виховної педагогічної практики **студенти повинні знати:**

- програми початкової школи;
- зміст і дидактичні можливості методичної літератури, підручників, наочних посібників, періодичних фахових видань для підготовки до навчально-виховної роботи в початковій школі;

- типи уроків, основні вимоги до сучасних уроків початкової школи;

- методику моделювання, проектування та конструювання уроків;
- критерії самоаналізу та аналізу уроків;
- різні форми організації навчально-виховної роботи;
- психологічні та індивідуально-вікові особливості учнів початкової школи, шляхи організації психолого-педагогічної взаємодії з ними відповідно до самотності кожної особистості;

- психолого-педагогічні та методичні аспекти роботи з обдарованими, слабкими учнями;

- комплексний підхід до навчально-виховного процесу в початковій школі, до його планування, проведення та аналізу.

Студенти повинні вміти:

- добирати навчальний матеріал для вивчення на уроці, подати програмовий матеріал відповідно до засад компетентнісного та інтегрованого навчання у початковій школі;

- моделювати, проектувати і конструювати навчальні заняття у початковій школі;
- укладати розгорнуті конспекти уроків, сценарії виховних заходів із використанням традиційних та інноваційних технологій навчання;
- добирати методи, прийоми і засоби навчання відповідно до мети і змісту навчального матеріалу, психолого-педагогічних особливостей класу, раціонально розподіляти час між структурними етапами уроку;
- об’єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів і коментувати оцінки відповідно до чинних критеріїв;
- здійснювати самоаналіз уроку, аналіз досвіду роботи учителя-класовода;
- здійснювати психолого-педагогічні спостереження уроків, виховних заходів, характеризувати психолого-педагогічні особливості класу, учнів;
- проводити індивідуальні бесіди з учнями;
- підготувати доповідь і представити результати навчально-виховної педагогічної практики на підсумкову конференцію.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ КУРСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Спостереження за навчально-виховною роботою вчителя початкових класів					
Тема 1. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи, класу	6			4	2
Тема 2. Вивчення психолого-педагогічних основ навчально-виховного процесу початкової школи	30			28	2
Тема 3. Вивчення навчально-виховних аспектів, методичних засад діяльності вчителя початкових класів	34			32	2
Тема 4. Організація виховної роботи, підготовка та проведення уроків	20			18	2
Разом за модулем 1	90			82	8
Всього годин:	90			82	8

Заочна форма навчання					
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.

Змістовий модуль 1. Спостереження за навчально-виховною роботою вчителя початкових класів					
Тема 1. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи, класу	6			4	2
Тема 2. Вивчення психолого-педагогічних основ навчально-виховного процесу початкової школи	30			28	2
Тема 3. Вивчення навчально-виховних аспектів, методичних засад діяльності вчителя початкових класів	34			32	2
Тема 4. Організація виховної роботи, підготовка та проведення уроків	20			18	2
Разом за модулем 1	90			82	8
Всього годин:	90			82	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Отримати ґрунтовні консультації у керівника практики щодо організації, проходження та форми звітності навчально-виховної педагогічної практики.

2. Ознайомитися з навчальним закладом, його історією, традиціями, структурою, особливостями навчально-виховного процесу в початковій школі.

3. Вивчити специфіку роботи вчителя початкових класів.

4. Відвідувати уроки, виховні заходи у визначеному класі.

5. Укласти індивідуальний план роботи студента на період проходження практики.

6. Представити план виховної роботи на семестр, складений класоводом, вихователем групи продовженого дня.

7. Своєчасно виконувати індивідуальні завдання, рекомендації вчителя-класовода, керівника практики, адміністрації школи.

8. Систематично опрацьовувати наукову, навчально-методичну, хрестоматійну літературу та інші додаткові джерела, які необхідні у процесі підготовки до навчально-виховної педагогічної практики.

9. Підготувати психолого-педагогічну характеристику класу та 1 учня.

10. Підготувати конспекти 3 уроків базових предметів і провести їх.

11. Підготувати сценарії 2 виховних заходів, 2 індивідуальних бесід і провести їх.

12. Оформити індивідуальний щоденник навчально-виховної педагогічної практики.

13. Підготувати звітну документацію про навчально-виховну педагогічну практику на підсумкову конференцію.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

1. Відвідування й аналіз уроків і позакласних заходів.
2. Надання допомоги вчителям початкових класів у:
  - перевірці робочих і контрольних зошитів, щоденників;
  - виготовленні дидактичного матеріалу;
  - підготовці і проведенні гурткової роботи, консультацій, виховних заходів;
  - організації дозвілля молодших школярів;
  - організації чергування у школі.
3. Описати передовий педагогічний досвід учителя, особливості використання інноваційних науково-педагогічних проектів, технологій.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Навчально-виховна педагогічна практика» здійснюємо за 100-бальною шкалою. Форма звітності за практику – диференційований залік. Оцінюючи результати практики, враховуємо оцінку керівника бази практики. Загальна сума балів, яку студент отримує за поточний контроль – 40. Підсумковий контроль проходить у формі заліку, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів.

Розподіл балів поточного контролю

№ з/п	Вид звітної роботи	Кількість балів
1	Індивідуальний план роботи студента	1
2	Психолого-педагогічна характеристика класу	2
3	Психолого-педагогічна характеристика учня	2
4	Конспекти 3 уроків	6
5	Проведення 3 уроків	9
6	Сценарії 2 виховних заходів	4
7	Проведення 2 виховних заходів	6
8	Проведення 2 індивідуальних бесід	4
9	Індивідуальний щоденник навчально-виховної педагогічної практики	5
10	Загальне оформлення матеріалів педпрактики (папки, фотоматеріалів, мультимедійної презентації)	1
	Всього	40

Під час визначення кількості балів за залік керуємося такими критеріями:

50-60 балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, ґрунтовні знання програмового матеріалу предметів початкової школи, виявляє неординарні творчі здібності у процесі проходження педпрактики; уміє самостійно визначати і формулювати мету навчального заняття, передбачати формування в учнів конкретних умінь і навичок; уміє відбирати

необхідний зміст навчального матеріалу, визначати послідовність його вивчення; уміє складати план-конспект уроків, сценарії виховних заходів; уміє визначати й застосовувати найбільш раціональні для конкретного уроку традиційні та інноваційні форми, методи, прийоми навчання для досягнення поставленої мети; уміє самостійно реалізувати укладений конспект заняття, дотримуючись принципів навчання; уміє мотивувати пізнавальну діяльність учнів протягом заняття, підтримувати їх емоційний настрій, створювати доброзичливу атмосферу на уроці чи під час позакласного заходу, враховувати вікові психолого-педагогічні особливості учнів; уміє об'єктивно оцінювати знання, уміння, навички учнів, аналізувати досягнуті успіхи; уміє науково аналізувати навчальне заняття; уміє організовувати позакласне життя учнів, враховуючи їхні потреби, інтереси; уміє забезпечувати національну своєрідність виховання, спиратися у виховній роботі на національні традиції українського народу, його культуру. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики представлені у повному обсязі з підтвердженням фотографіями, відео-фрагментами уроків, виховних заходів; виступ у формі доповіді на підсумковій конференції цікавий, аргументований, проілюстрований мультимедійною презентацією.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє осмислене розуміння програмового матеріалу предметів початкової школи; уміє самостійно визначати мету заняття, передбачаючи формування в учнів конкретних умінь і навичок; уміє добирати необхідний навчальний матеріал відповідно до програми, складати план-конспект за допомогою вчителя-класовода і керівника-методиста; уміє під керівництвом учителя-класовода, керівника-методиста визначати та застосовувати найбільш ефективні традиційні та інноваційні для конкретного заняття форми, методи, прийоми навчання, види навчально-пізнавальної діяльності учнів, які сприяють досягненню поставленої мети; уміє за допомогою учителя початкових класів організувати позакласний захід, враховуючи інтереси, потреби учнів; уміє складати сценарій позакласного заходу, організувати учнів до його проведення, користуючись практичною допомогою вчителя-класовода; проявляє готовність до подолання незначних методичних недоліків у процесі проходження навчально-виховної педагогічної практики; засвідчує сумлінне ставлення до педпрактики. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики представлені на достатньому рівні з частковим підтвердженням фотографіями або відео-фрагментами уроків, виховних заходів; виступ у формі доповіді на підсумковій конференції цікавий, аргументований, проілюстрований мультимедійною презентацією.

30–39 балів ставиться, коли студент засвідчує старанне ставлення до педпрактики, виявляє достатнє розуміння програмового матеріалу предметів початкової школи; проте допускає методичні огріхи в укладанні конспекта уроку, виховного заходу, у ході їх проведення; уміє під керівництвом учителя-класовода, керівника-методиста визначати та застосовувати найбільш ефективні традиційні та інноваційні для конкретного заняття форми, методи, прийоми навчання, види навчально-пізнавальної діяльності

учнів; уміє за допомогою учителя початкових класів скласти сценарій позакласного заходу, організувати учнів до його проведення, користуючись практичною допомогою вчителя-класовода; проявляє готовність до подолання методичних недоліків у процесі проходження навчально-виховної педагогічної практики. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики представлені на достатньому рівні з частковим підтвердженням фотографіями або відео-фрагментами уроків, виховних заходів; виступ у формі доповіді на підсумковій конференції цікавий, проілюстрований мультимедійною презентацією.

20–29 балів ставиться, коли студент задовільно володіє програмовим матеріалом початкової школи; не вміє самостійно визначати і формулювати мету навчального заняття, однак після з'ясування головних завдань за допомогою керівників практики реалізує їх задовільно; відчуває значні труднощі у плануванні уроку, написанні конспекту, виборі необхідного навчального матеріалу, визначенні ефективних методів і прийомів навчання; відчуває труднощі в налагодженні контакту з усіма учнями класу, працює з окремими школярами, не залучає клас до спільної навчальної роботи; виховний захід проводить формально; не виявляє старанності та сумлінності під час проходження педпрактики. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики представлені задовільно, з фрагментарним підтвердженням фотографіями; виступ у формі доповіді на підсумковій конференції задовільний, проілюстрований мультимедійною презентацією.

10–19 балів ставиться тоді, коли студент допускає фахові помилки у процесі проходження педпрактики; у доборі навчального матеріалу для уроків користується тільки підручником; не усвідомлює мети навчального заняття; не вміє мотивувати вивчення теми уроку; відчуває значні труднощі у плануванні уроку, написанні конспекту, виборі необхідного навчального матеріалу, визначенні форм, методів і прийомів навчання; не встигає реалізувати всі структурні елементи уроку за визначений час, або ж проводить урок за значно коротший від норми проміжок часу; відчуває труднощі в налагодженні контакту з усіма учнями класу; виховний захід проводить формально; не виявляє старанності та сумлінності під час проходження педпрактики. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики в цілому представлені задовільно; у доповіді на підсумковій конференції допускалися помилки та неточності.

1–9 бали ставиться студенту, коли він нехтує педагогічною практикою; порушує виконавську дисципліну; не виконує усі завдання і вимоги педагогічної практики; конфліктує з учнями, вчителем, керівником педпрактики. Матеріали навчально-виховної педагогічної практики представлені частково.

Шкала оцінювання

Сума в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано

82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільн о	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Анісімова Г. О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації / Г. О. Анісімова, О. В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.

2. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах / Т. Бульбах // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2015 – № 3 – С. 56-58.

3. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О. Вашуленко, О. Захарченко, І. Левченко // Учитель початкової школи. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.

4. Державний стандарт початкової загальної освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20. 04.2011 р. - № 462, проект 2017 р.

5. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. – К.: Академвидав, 2015. – 304 с.

6. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н. П. Наволокова. – Х. : «Основа», 2012. – 176 с.

7. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема / О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. - № 5. – С. 2-5.

8. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій / М. Кітаєва // Початкова освіта. – 2011. – № 38. – С. 7-10.

9. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / Компаній О. // Початкова школа. - 2013. - № 3. - С. 17-20.

10. Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 288 с.

11. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – С. 3-12.

12. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук // Початкова школа. –2013. – № 1. – С. 12-15.

13. Лаврентьєва Г. П. Використання комп'ютера у навчанні молодших школярів очима психолога / Г. П. Лаврентьєва // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011 - № 8. – С. 21-24.

14. Методика навчання української мови в початковій школі / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 364 с.
15. Науменко В. О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В. О. Науменко, Н. О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
16. Наумчук М. М. Сучасний урок рідної мови в початкових класах. Сучасна методика і технологія навчання / М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2017. – 389 с.
17. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2012 – № 5. – С. 48-51.
18. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі / за наук. ред. Чабайовської М. І. – Тернопіль : Мальва-ОСО, 2014. – 188 с.
19. Петлюшенко Н. Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі / Н. Петлюшенко // Початкове навчання і виховання. – 2012- № 1 - С. 12-15.
20. Пищук О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / О. В. Пищук // Педагогічна майстерня. – 2012. - № 10. – С. 15-17.
21. Підласий І. П. Критерії ефективності сучасного уроку / І. П. Підласий. - К. – Педагогічна думка. – 2003. – 127 с.
22. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.
23. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.
24. Савченко О. Дидактика початкової освіти / О. Савченко. - К: Грамота, 2012. - С. 336-362.
25. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. / О. Я. Савченко. - К.: Магістр. - 1997. - 256 с.
26. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007.
27. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.